

LUKION OPISKELUHUOLTO- SUUNNITELMA

Sivistyslautakunta 15.6.2023

Sisällysluettelo

1.	Opiskeluhoolto.....	3
1.1	Opiskeluhoultotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet	5
1.2	Opiskeluhoultoryhmät	7
2.	Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhohtopalveluista	9
2.1	Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta	9
2.2	Arvio käytettävissä olevista opiskeluhohtopalveluista	10
3.	Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi.....	10
3.1	Toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta)	10
3.2	Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoultoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	11
3.3	Oppilaitoksen terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastaminen (ja keskeiset tulokset).....	12
3.4	Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja niihin puuttuminen.....	14
3.5	Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	15
3.6	Muut yhteisöllistä opiskeluhohtoa ja hyvinvointia tukevat käytänteet	17
4	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	18
4.1	Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhohtopalveluihin	18
4.2	Opiskeluhoollon psykologipalvelut	21
4.3	Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut	22
4.4	Opiskelijaterveydenhuhtopalvelut.....	23
4.5	Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	24
4.6	Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen ...	26
4.7	Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen aikana	29
5	Yhteistyön järjestäminen	30
5.1	Osallisuus ja yhteistyö opiskeluhohtosuunnitelman laatimisessa ja hyvinvoinnin tukemisessa	30
5.2	Opiskeluhoollosta tiedottaminen ja osaamisen varmistaminen	30
5.3	Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	30
6	Opiskeluhohtosuunnitelman tarkastaminen ja julkisuus.....	31
7	Liitteet.....	31
	Liite 1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	31
	Liite 2. Kriisisuunnitelma.....	31
	Liite 3 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	31

1. Opiskeluhoolto

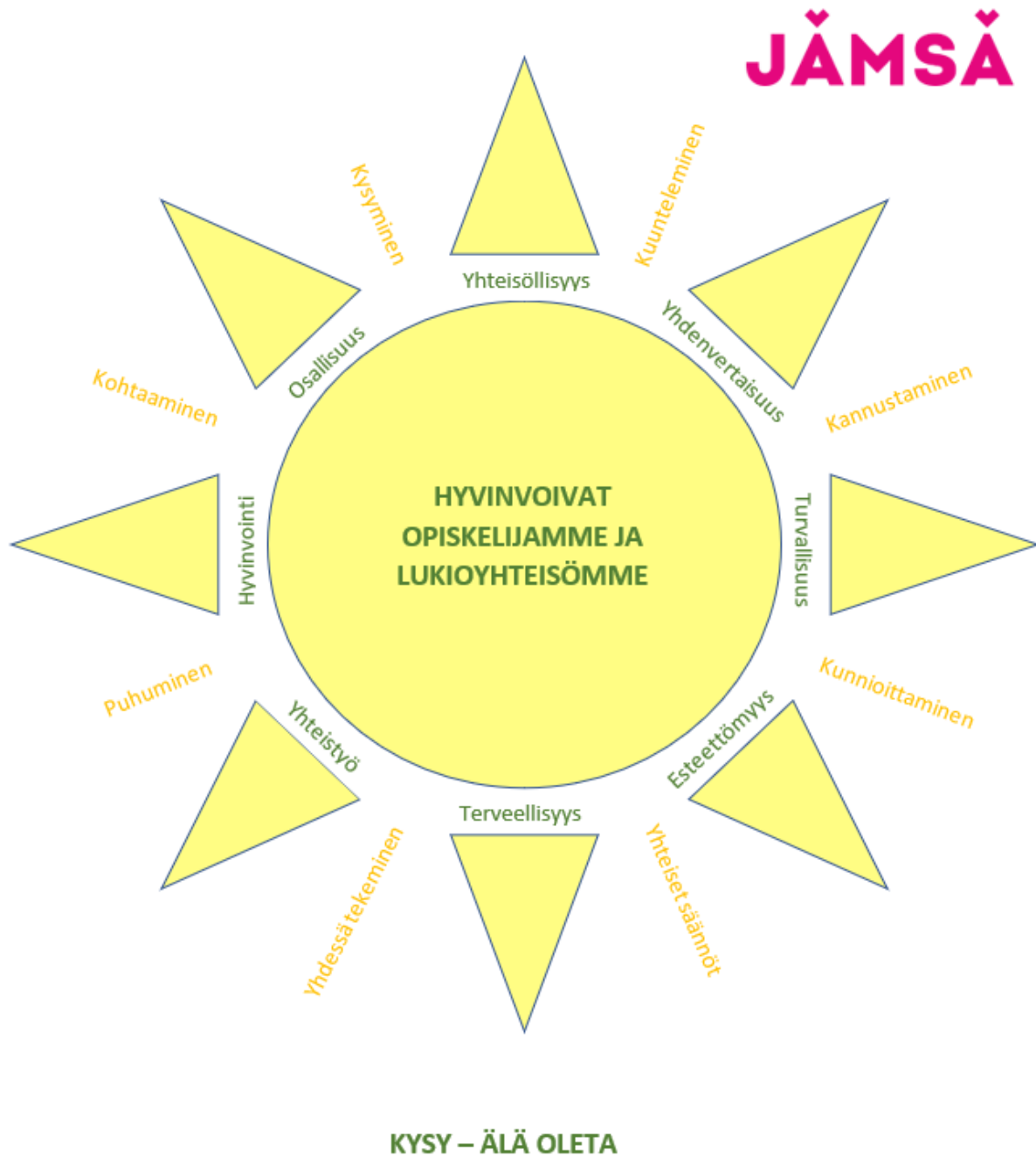
Hyvinvoiva lukiolainen oppii, kehittyy ja kypsyy. Hyvinvoinnin tiedetäänkin olevan kiinteästi kytköksissä opiskelujen sujumiseen ja opintomenestykseen. Opiskeluhyvinvointiin vaikuttavilla tekijöillä on puolestaan merkittävä vaikutus oppimiseen, kasvuun, kehitykseen sekä terveyteen, hyvinvointiin ja koko elämään. Ei ole siis yhdentekevää, miten lukiolainen voi ja millaiset kokemukset hänelle lukioajastaan jäävät.

Opiskeluhoolto on lukiossa tehtävää kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin tähtäävää suunnitelmallista yhteistyötä sekä opiskelijoille matalan kynnyksen peruspalveluja tarjoavaa toimintaa. Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena monialaisena yhteistyönä yhdessä lukion opetus- ja muun henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Kokonaisuudessaan opiskeluhoillon tavoitteena on, että lukiossa voidaan hyvin ja siellä on hyvä olla. Tämän edellytyksenä on hyvinvoiva lukioyhteisö, joka tukee ja edistää oppimista ja hyvinvointia, ennaltaehkäisee ongelmia ja tarjoaa tukea mahdollisimman varhain. Hyvinvoiva lukioyhteisö turvaa jokaiselle yhteisöön kuulumisen, osallisuuden ja kuulluksi tulemisen tunteen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittelee opiskeluhoillon valtakunnallisen seurantavastuun Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle yhdessä Opetushallituksen kanssa. Tavoitteena on tunnistaa erityisiä kehittämistarpeita ja seurata muutoksia palveluissa. Paikallisella tasolla koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoillon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhoiltosuunnitelma, ja että sen toteutumista seurataan.

Tässä Jämsän lukion opiskeluhoiltosuunnitelmassa kuvataan **yhteisöllisen** opiskeluhoillon tavoitteet, tarkoitus ja toiminta Jämsän lukiossa. Lisäksi opiskeluhoiltosuunnitelmassa kuvataan **yksilökohtaisen** tuen järjestäminen sekä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja yhteistyötahojen kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet ja käytänteet. Opiskeluhoiltosuunnitelmassa linjataan myös toimintamallit päihteiden käytön ehkäisemiseen, seurantaan ja puuttumiseen sekä toimintatavat kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan sekä kriisitilanteiden varalle.

Jämsän lukion opiskeluhoiltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä henkilöstön, opiskeluhoiltopalvelujen, opiskelijoiden sekä huoltajien edustuksen kanssa.

Kuvio 1. Jämsän lukion opiskeluhoillon aurinko

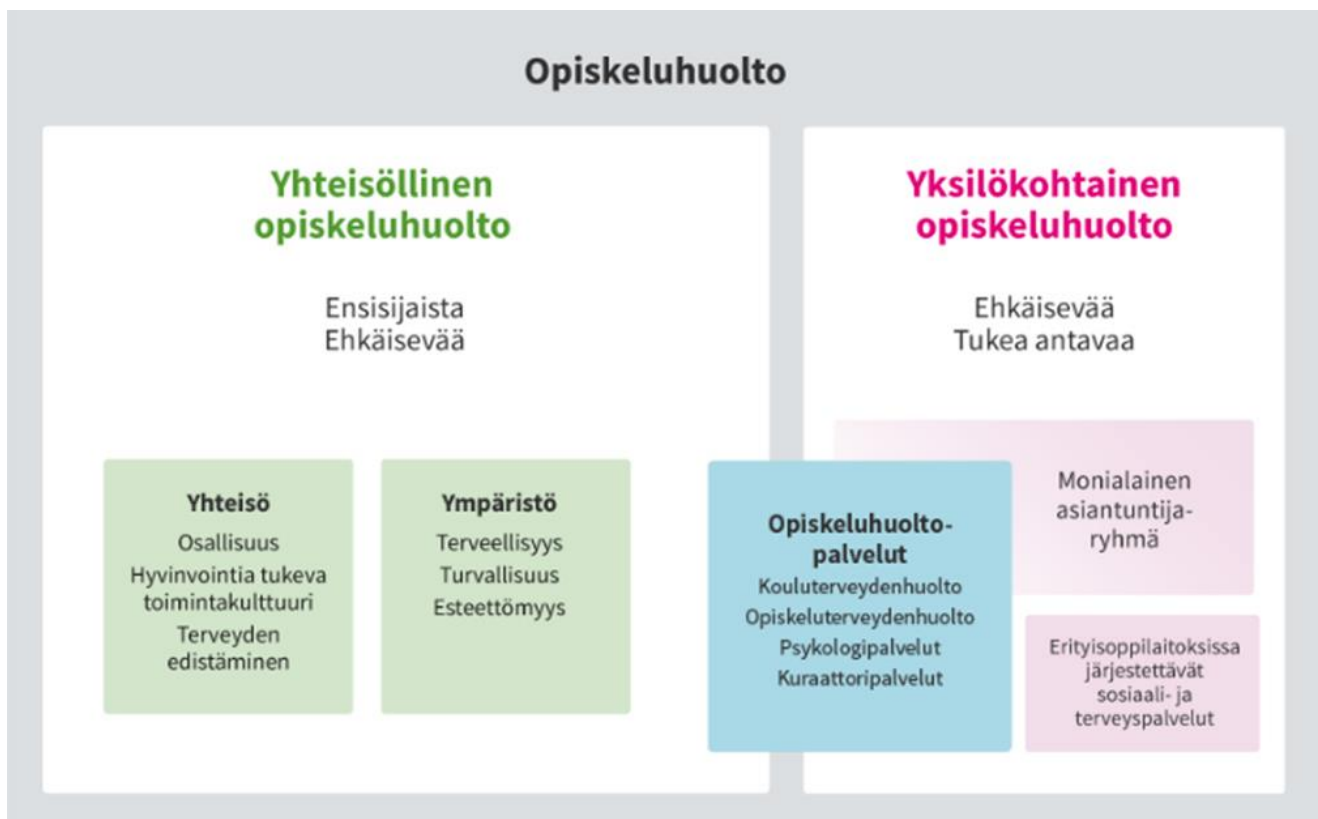
Jämsän lukion opiskeluhoillon aurinko kuvaa niitä arvoja, tavoitteita, toimintatapoja ja käytänteitä, jotka ohjaavat opiskeluhoiltoa Jämsän lukiossa.

1.1 Opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää, ylläpitää sekä luoda edellytykset hyvälle oppimiselle, psyykkiselle, fyysiselle ja sosiaaliselle kasvulle ja kehitykselle sekä terveydelle ja hyvinvoinnille. Opiskeluhoollon tavoitteena on lisäksi edistää koko lukioyhteisön ja -ympäristön kokonaisvaltaista terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia, ja vahvistaa sekä opiskelijoiden että huoltajien osallisuutta sekä turvata yksilökohtainen, varhainen ja oikea-aikainen tuki kaikille sitä tarvitseville. Lisäksi opiskeluhoollon tavoitteena on sosiaalisen vastuullisuuden, vuorovaikutuksen, yhdenvertaisuuden ja esteettömyyden edistäminen.

Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon toteutetaan Jämsän lukiokoulutuksessa oppilas- ja opiskeluhoollon mukaisesti sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona.

Kuvio 2. Opiskeluhoollon kokonaisuus (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023)

Ensisijaisesti opiskeluhoiltoa toteutetaan ennaltaehkäisevänä **yhteisöllisenä opiskeluhoiltona**. Yhteisöllisellä opiskeluhoilolla tarkoitetaan kaikkea sitä lukion toimintakulttuuria ja niitä koko lukioyhteisöön ja tarpeen mukaisesti tiettyihin kohderyhmiin kohdistuvia toimia, joilla opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä edistetään.

Yhteisöllisen opiskeluhoilutyön osa-alueita ovat mm. opiskelijoiden vuorovaikutustaitojen ja mielenterveyden edistäminen sekä osallisuuden vahvistaminen, kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisy, opintojen etenemisen edistäminen sekä hyvinvointia tukeva koulutyö ja opetusjärjestelyt, terveyttä ja hyvinvointia edistävien elintapojen tukeminen, ympäristön terveellisyys ja turvallisuus, yhteistoiminta oppilaitoksen ulkopuolelle (mm. vapaa-aikapalvelut, srk, järjestöt, erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, poliisi) sekä huoltajien osallisuuden vahvistaminen.

Kuvio 3. Yhteisöllisen opiskeluhoilto sisällyttäminen (Terveys ja hyvinvoinnin laitos 2022)

Jokainen opiskelupäivä on tärkeä. Olennainen osa yhteisöllistä opiskeluhoitoa onkin lukioyhteisöön sitouttava ja läsnäoloa vahvistava toiminta sekä myönteinen ja kannustava opiskeluilmapiiri (läsnäolon tukeminen ja poissaolojen ennaltaehkäisy). Näitä jokainen henkilöstöön kuuluva voi omalta osaltaan edistää. **Yhteisöllinen opiskeluhoito kuuluu siis jokaiselle Jämsän lukiossa työskentelevälle** sisältäen myös huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamisen.

Yksilökohtainen opiskeluhoito on yhteisöllisen opiskeluhoiton tapaan ennaltaehkäisevää, ja myös tukea antavaa matalan kynnyksen palvelua. Yksilölliseen opiskeluhoitoon kuuluvat opiskeluhoiton kuraattorin ja –psykologin palvelut sekä opiskeluterveydenhoitajan ja -lääkärin vastaanottopalvelut. Lisäksi yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan monialaisesti yksittäisen opiskelijan asioissa ja tukena tarpeen mukaisesti kokoon kutsuttavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan tueksi huolta herättävässä tilanteessa.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu luottamukseen, vapaaehtoisuuteen ja edellyttää aina suostumusta. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö jo varhaisessa vaiheessa on ensiarvoisen tärkeää. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää lapseltaan opiskeluhoiton palveluja.

1.2 Opiskeluhoitoryhmät

Opiskeluhoiton ryhmiä ovat **opiskeluhoiton ohjausryhmä, oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä** ja tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan tueksi koottava **monialainen asiantuntijaryhmä**. Kaikki opiskeluhoiton ryhmät ovat kokoonpanoltaan monialaisia.

Opiskeluhoiton ohjausryhmä

Opiskeluhoiton ohjausryhmä perustetaan koulutuksen järjestäjäkohtaisesti. Se voi olla myös kahden tai useamman koulutuksenjärjestäjän yhteinen. Jämsän opiskeluhoitoryhmän ohjausryhmässä on edustus esiopetuksesta, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja Jämsän Kristillisestä Kansanopistosta sekä nuorisotoimesta, Keski-Suomen hyvinvointialueelta (sosiaalitoimesta, psykologi- ja kuraattoripalvelut) ja Jämsän Terveys Oy/ Pihlajalinnalta (opiskeluterveydenhuoltopalvelut).

Opiskeluhoiton ohjausryhmän tehtävänä on opiskeluhoiton monialainen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi sekä omavalvonnan koordinointi. Opiskeluhoiton ohjausryhmä linjaa ja yhdenmukaistaa opiskeluhoiton käytänteitä Jämsän esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Ohjausryhmä kokoontuu ja toimii opiskeluhoiton ohjausryhmän vuosikellon mukaisesti, n. 4–6 kertaa/lukuvuodessa. Ohjausryhmän lukuvuosittaista toimintaa tarkennetaan

ohjausryhmän vuosikellossa. Vuosikello otetaan käyttöön lukuvuoden 2023–24 aikana ja se liitetään osaksi opiskeluhoitosuunnitelmaa sen valmistuttua.

Lukion yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä (oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä)

Opiskeluhoitoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioympäristön ja -yhteisön terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttaminen ja kehittäminen. Työskentely voi kohdistua tiettyyn ryhmään, luokkaan tai koko lukioyhteisöön.

Huomio! Oppilaitoskohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä ei koskaan käsitellä yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa, vaan asioita käsitellään aina yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Vaikka oppilaitoskohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä ei käsitellä yksittäisen opiskelijan opiskeluhoollollisia tai pedagogisia asioita, liittyy ryhmän toimintaan yksilökohtaisen opiskeluhoiton koordinointiin liittyviä tehtäviä. Näitä ovat mm.

- monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyn ohjeistaminen ja siitä tiedottaminen
- opiskeluhoiton palvelujen yhteistyökäytänteistä sopiminen ja niistä tiedottaminen
- opiskeluhoitopalvelujen saatavuuden ja asiakaslähtöisyyden seuraaminen ja varmistaminen
- alueellisista yhteistyökäytänteistä sopiminen ja/tai käytännöistä ja hoitoketjuista tiedottaminen opiskeluhoitoon osallistuville.

Jämsän lukion oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toiminta Jämsän perusopetuksessa kuvataan tarkemmin luvussa 3.2.

Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoiton tai muiden palvelujen järjestämiseksi. Ryhmä kootaan matalalla kynnyksellä ja varhaisessa vaiheessa opiskelijan tilanteen ollessa huolta herättävä, ja kun tilanteen varhaiseen selvittelyyn tarvitaan eri alojen asiantuntijoita sekä monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön ja opiskeluhoiton palvelujen henkilöstön välillä. Ryhmän työskentely on monialaista opiskelijan ja mahdollisesti myös tämän huoltajan kanssa tehtävää suunnitelmallista ja tavoitteellista yhteistyötä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen sekä asiantuntijoiden ja muiden yhteistyötahojen nimeämiseen ryhmän jäseniksi tarvitaan aina opiskelijan suostumus, tai hänen ikänsä tai

kehitystasonsa sitä edellyttäessä, huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumus. Tilanteen mukaan huoltaja tai muu opiskelijan laillinen edustaja osallistuvat monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin. Myös huoltajien osallistuminen ryhmään edellyttää opiskelijalta saatua suostumusta. Lain mukaan huoltaja ei voi kieltää tai evätä lapseltaan opiskeluhuoltopalveluja.

Luottamus on keskeinen edellytys sille, että monialainen asiantuntijaryhmä voi tukea opiskelijaa ja tarvittaessa hänen huolenpidostaan ja kasvatuksesta vastaavia huoltajia. Lainsäädännön perusteella yksittäisen opiskelijan tueksi koottuun moniammatilliseen asiantuntijaryhmään nimetyt ammattilaiset voivat ryhmässä käydyn keskustelun lisäksi käydä tarvittaessa keskinäisiä konsultaatioita ja vaihtaa kyseisen opiskelijan ja ko. opiskeluhuollollisen asian hoitamiseen välttämättömiä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä.

2. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen ja käytettävissä olevien palvelujen arvion tavoitteena on varmistaa opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet huomioiva opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys, riittävä henkilöstömitoitus sekä terveystarkastusten toteutuminen ja palvelujen järjestäminen määrääjassa. Arviot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista Jämsän lukiokoulutuksessa on ilmoitettu seuraavissa ko. arvioita kuvaavissa taulukoissa, ks. taulukot 1. ja 2.

2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta Jämsän lukiossa kuvataan taulukossa 1. Tarve ilmoitetaan taulukoissa opiskeluhuoltohenkilöstön henkilötyövuosina. Tarve perustuu lukion opiskelijamäärän ennusteeseen sekä ajantasaisiin lakisäätteiseen ohjeistuksiin (opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut) ja suosituksiin (opiskeluterveydenhuolto) henkilöstömitoituksista. Lisäksi kouluterveyskyselyn tulokset 2021 kertovat lisääntyneestä tuen tarpeesta. Myös S2- opiskelijoiden määrä on kasvamassa.

Taulukko 1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta (henkilötyövuosina)

Oppilaitoksen nimi	Kuraattori Lakisäät. 670 opisk./ku	Psykologi Lakisäät. 780 opisk./psy	Terveystenhoitaja Suositus 570 opisk./th	Lääkäri Suositus 1800 opisk./lä
Jämsän lukio	0,42	0,35	0,49	0,16

2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Taulukossa 2. on kuvattu arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista Jämsän lukiossa. opiskeluhoitohenkilöstön työvuosina. Arvioon käytetyt tiedot on koottu opiskeluhoitopalvelun henkilöstöltä ja heidän esihenkilöiltään.

Taulukko 2. Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (henkilötyövuosina).

Oppilaitoksen nimi	Kuraattori Lakisäät. 670 opisk./ku	Psykologi Lakisäät. 780 opisk./psy	Terveystoimija Suositus 570 opisk./th	Lääkäri Suositus 1800 opisk./lä
Jämsän lukio	0,4	0,3	0,4	0,1

3. Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun edistämiseksi

Opiskeluhoitopalvelu on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ja sen on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Olennaisen tärkeää on myös varmistaa opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertaisuus ja saavutettavuus.

Yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun toiminta ja kehittäminen edellyttää toimivia johtamisen käytänteitä myös lukion oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitopalveluryhmän toiminnassa. Johtamisella tarkoitetaan myös itsensä johtamista ja suunnitelmallisen toiminnan toteutumisen arviointia jokaisen yksittäisen lukiossa toimivan työntekijän tasolla.

3.1 Toimenpiteet opiskeluhoitopalvelun toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta)

Opiskeluhoitopalveluryhmien johtamisen tavoitteena on tasa-arvoisten opiskeluhoitopalveluiden suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen kehittäminen ja parantaminen, yhteistyö sekä toteutumisen varmistaminen kaikilla toiminnan tasoilla. Keskeinen osa johtamista on omavalvonta.

Omavalvonta on valvonnan tärkein muoto, jolla tarkoitetaan sisäistä toiminnan jatkuvaa suunnitelmallista arviointia ja kehittämistä. Viranomaisvalvonnan tehtävänä on edistää ja varmistaa omavalvontaa sekä puuttua asioihin silloin, kun omavalvonta ei riitä.

Omavalvonta on osa yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun ja koko lukioyhteisön toimivaa ja laadukasta toimintakulttuuria. Omavalvonnan avulla voidaan osaltaan varmistaa terveyttä, turvallisuutta ja

hyvinvointia edistävä lukioyhteisö, hyvinvoivat opiskelijat ja henkilöstö sekä toimivat ja niin opiskelijoiden, huoltajien kuin koko koulun henkilöstön osallisuutta edistävä yhteistyö.

Koulutuksen järjestäjäkohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan tulee sisältyä opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi vasten laadittu omavalvontasuunnitelma. Opiskeluhoollon omavalvontasuunnitelma on kirjallinen toimintaohje ja työväline, jossa määritellään opiskeluhoollon yhteiset toimintatavat, niiden arviointi ja seuranta sekä varmistetaan toiminnan asianmukaisuus. Suunnitelman avulla myös toiminnassa esiintyvät epäkohdat ja riskejä aiheuttavat tilanteet pystytään tunnistamaan, ehkäisemään ja korjaamaan. Omavalvonnan tarkastuslistat toimivat omavalvonnan käytännön työkaluina.

Opiskeluhoollon omavalvontasuunnitelma tarkastuslistoineen löytyy linkistä [Opiskeluhoollon omavalvontasuunnitelma ja tarkastuslistat](#).

3.2 Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Jämsän lukiossa yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa lukion opiskeluhoitoryhmä, jota johtaa lukion rehtori. Ryhmä on kokoonpanoltaan monialainen. Opiskeluhoitoryhmän jäseniä ovat rehtori (puheenjohtaja), apulaisrehtori, psykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja, lääkäri, erityisopettaja, nuoriso-ohjaaja, opinto-ohjaaja sekä opiskelijoiden että huoltajien edustus. Myös opettajia ja muita asiantuntijoita voidaan kutsua mukaan tai ryhmänohjaaja/aineopettaja voi tuoda ryhmään käsiteltävän asian. Oppilaitoskohtaisen ryhmän työskentely dokumentoidaan kokousmuistioon.

Oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien työskentely on suunnitelmallista, avointa ja julkista, ja se perustuu valtakunnalliseen opiskeluhoollon ohjaavaan lainsäädäntöön ja linjauksiin. Koska yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelu ja toteuttaminen on oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän keskeinen tehtävä, on tehtävän toteuttamiseksi kokoonnuttava riittävän usein sovitun suunnitelman mukaisesti. Jämsän lukion opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Olennaista opiskeluhoitoryhmien toiminnassa on opiskeluhoitoryhmien suunnitelmallisiin tapaamisiin sitoutuminen ja sovitusta tapaamisista kiinni pitäminen.

Lukion opiskeluhoitoryhmä yhdessä opiskeluhoollon vastaavan rehtorin kanssa huolehtii vuosittain aina jokaisen lukuvuoden alkaessa henkilöstön perehdyttämisen opiskeluhoollon työhön, työtä ohjaavaan lainsäädäntöön ja linjauksiin sekä Jämsän lukion opiskeluhoollon suunnitelman mukaisesti käytänteisiin.

3.3 Oppilaitoksen terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastaminen (ja keskeiset tulokset)

Opiskelua ja oppimista tukeva terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva opiskeluympäristö ja -yhteisö muodostuvat hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalista olosuhteista. Terveellisestä, turvallisesta ja hyvinvoivasta lukioympäristöstä ja -yhteisöstä hyötyvät kaikki, sekä opiskelijat että koko lukion henkilökunta. Tätä oppilaitosten terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävää tehtävää toteutetaan tarkastamalla opiskeluhuollon piiriin kuuluvat oppilaitokset, kuten myös Jämsän lukio, monialaisesti **kolmen vuoden välein** terveydenhuoltolakiin perustuen.

Oppilaitosten terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on laaja, monialaista asiantuntemusta edellyttävä lakisääteinen tehtävä. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on yhdessä muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa vastata lukioympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta sekä lukioyhteisön hyvinvoinnin edistämisestä ja seurannasta. Näitä yhteistyötahoja ovat lukion johdon edustus, opiskelijat, huoltajat, terveydensuojeluviranomainen, henkilöstön työterveyshuolto, työsuojeluhenkilöstö sekä muut mahdollisesti tarvittavat yhteistyötahot ja asiantuntijat. Yhteistyö edellyttää toimivia rakenteita sekä yhteistä sopimista toimintatavoista ja vastuista.

[Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus - THL](#)

[Oppilaitosympäristön ja -yhteisön monialainen tarkastaminen TIEDÄ JA TOIMI-kortti](#)

[Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos -opas monialaiseen tarkastamiseen](#)

Yhteistyö, käytänteet ja toimintatavat koulujen monialaisessa tarkastamisessa

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä yhdessä muiden tarkastukseen osallistuvien viranomaisten kanssa on varmistaa tarkastuksen toteutuminen ja seuranta Jämsän lukiossa. Terveystieteiden tehtävänä on muistuttaa oppilaitoksen rehtoria ja oppilaitoskohtaista opiskeluhoitoryhmää tarkastuksista.

Monialaisen tarkastamisen suunnittelu, toteutus, arviointi ja seuranta

1. Suunnittelu

Tulevien tarkastusten ajankohdat suunnitellaan ja kirjataan jo ennakoivasti lukion opiskeluhoitoryhmän vuosikelloon. Tarkastuksen yksityiskohtaisesta ajankohdasta sovitaan eri

yhteistyötahojen kesken hyvissä ajoin tarkastusta edeltävästi. Ennen varsinaista tarkastustilaisuutta tarkastukseen osallistuvien tahojen kesken järjestetään suunnittelutapaaminen, jossa sovitaan tarkastuksen käytännön järjestelyistä, joita ovat mm.

- eri tahojen osallistuminen ja rooli tarkastuksen toteuttamisessa
- yksityiskohtaisesta aikataulusta ja kutsuista huolehtiminen kolmen vuoden välein
- opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden toteutuminen tarkastuksessa
- minkälaisissa osissa lukio tarkastetaan
- eri yksiköiden vastuu- ja yhdyshenkilöistä sopiminen
- asiasta tiedottaminen

2. Taustatiedon kokoaminen

Tarkastuksessa tarvitaan laajasti tietoa oppilaitosympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Tällaisia tietoja ovat

- tarkastusvälillä kertyneet eri toimijoilta ja lähteistä kerätyt tiedot (esim. Kouluterveys-, TEA-viisari, OPA-kyselyjen tulokset)
- tarkastusta varten opiskelijoilta kerättyjen kyselyjen ja selvitysten tulokset
- tiedot lukiossa käytössä olevista toimintamalleista ja käytännöistä

Tarkastusta varten kerätyt tiedot kootaan ja käsitellään lukion opiskeluhuoltoryhmässä ja tiedot kirjataan lomakkeeseen soveltuvin osin **jo ennen varsinaista tarkastustilaisuutta**, ks. linkki [Yhteenvetolomake terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastamiseen](#).

Lomaketta täydennetään varsinaisessa tarkastuksessa sekä tarvittaessa tarkastuksen jälkeen opiskeluhuoltoryhmässä.

3. Tarkastustilaisuus

Varsinaiseen tarkastustilaisuuteen kuuluu

- aloituspalaveri, jossa käydään läpi eri tahojen kokoamat taustatiedot ja suunnitellaan tilakierroksen reitti
- tilakierros
- yhteenvetopalaveri, jossa kootaan kaikki tiedot ja löydökset yhteen, arvioidaan ympäristöön ja yhteisöön liittyvät terveystriskit sekä sovitaan jatkotoimista ja niiden vastuutahoista

Tarkastustilaisuuteen voivat osallistua kaikki yhteistyötahot. Erityisesti opiskelijoiden osallisuus on tärkeää. Koska ilman oppilaitoksen vastuuhenkilön (rehtorin), terveydensuojeluviranomaisen, opiskeluterveydenhuollon sekä kiinteistön ylläpidosta vastaavan tahon edustusta tarkastustilaisuus jää puutteelliseksi, tärkeää on huolehtia ko. tahojen osallistumisesta tarkastustilaisuuteen. Huoltajien, henkilöstön, työterveyshuollon sekä työsuojelun osallistuminen tuo uusia näkökulmia ja tukee kokonaisuuden hahmottamista.

4. Jatkotoimet ja seuranta

Tarkastuksen jatkotoimet:

- sovitaan jatkotoimien vastuutahot ja aikataulut (oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien vastuulle kuuluvat erityisesti oppilaitosyhteisön hyvinvointiin liittyvät jatkotoimet)
- Jatkotoimien etenemistä seurataan oppilaitoksissa vuosittain osana yhteisöllisen opiskeluhuollon seurantaan
- Opiskeluterveydenhuolto varmistaa seurannan toteuttamisen sovitun aikataulun mukaisesti

5. Dokumentointi

Tarkastuksen ja seurannan tiedot, löydökset ja sovitut toimet dokumentoidaan tähän tarkoitukseen laadituille sähköisille lomakkeille. Ne kokoavat tarkastuksen sisällön yhteen oppilaitoksen näkökulmasta. Oppilaitoksen rehtori huolehtii asiakirjojen arkistoinnista. Lomakkeet oppilaitosympäristön ja -yhteisön tarkastamisen dokumentointiin löytyvät linkeistä [Oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus - yhteenvetolomake](#) ja [Oppilaitostarkastuksen jatkotoimien seurantalomake](#).

6. Tiedottaminen

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta ja sen tuloksista tiedotetaan opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.

3.4 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja niihin puuttuminen

Toimiva, terve ja hyvinvoiva opiskeluympäristö ja -yhteisö edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskeluviihtyvyyttä sekä turvaa omalta osaltaan opiskelijan kasvun ja kehityksen niin yksilöinä kuin tasavertaisina yhteiskunnan jäseninä. Vuorovaikutteinen ja positiivinen ilmapiiri, kannustava palaute ja hyvät vuorovaikutussuhteet opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä lisäävät hyvinvointia ja vähentävät tutkitusti koulupoissaoloja ja kielteistä suhtautumista opiskeluun. Erilaiset psykologiset, fyysiset ja sosiaaliset haasteet opiskeluyhteisössä ja -ympäristössä puolestaan kuormittavat koko

yhteisöä ja heijastuvat sekä välittömästi että välillisesti opiskelijoiden kokemuksiin ja turvallisuuden tunteeseen. Motivoivan, kannustavan ja hyväksi koetun opiskeluilmapiirin ohella monialainen kodin, oppilaitoksen henkilöstön ja eri asiantuntijatahojen välinen yhteistyö ja sen edistäminen ovat merkittäviä koulupoissaoloja ehkäiseviä toimia. Olennaista on myös opiskelijoiden tilanteen ja koulupoissaolojen tason huomioiva läsnäolon tukeminen.

Jämsän lukiossa poissaoloja seurataan säännöllisesti (ryhmänohjaaja) ja niitä käsitellään tarvittaessa opiskeluhuoltoryhmissä yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Poissaolokäytänteet on kirjattu opinto-oppaaseen ja niistä tiedotetaan opiskelijoille, ks. [Opinto-opas](#). Poissalojen ennaltaehkäisyyn kuuluu opiskeluviihtyvyyttä edistävien tekijöiden lisäksi riittävän ja yksilöllisen tarpeen mukainen opiskeluhuollollisen tuen tarjoaminen.

Jos poissaolot herättävät huolen opiskelijan hyvinvoinnista ja/tai jos ne vaikuttavat opinnoista selviytymiseen, on asia otettava puheeksi matalalla kynnyksellä opiskelijan kanssa. Opiskelijalle on järjestettävä tarvittavat tukitoimet (esim. monialainen asiantuntijaryhmä) sekä ohjattava opiskelija opiskeluhuollollisen avun piiriin. Opiskelijan hyvinvointia uhkaavan huolen puheeksi ottaminen kuuluu jokaiselle lukiossa työskentelevällä aikuiselle.

Poissaolojen taustalla olevia tekijöitä voidaan kartoittaa esimerkiksi koulupoissaolojen syitä ja oireita selvittävällä ISAP (Inventory of School Attendance Problem) -kyselyllä, ks. [Koulupoissaolojen oireet ja syyt, ISAP-kysely](#).

3.5 Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisy on asennekasvatusta, jonka päämääränä on opiskelijan terve itsetunto, vastuullinen päihteisiin suhtautuminen sekä päihteettömyyttä ja hyvinvointia edistävän ja tukevan kasvuympäristön luominen. Nuoret omaksuvat asenteita, tietoa ja taitoja yhteisöjen, perheen ja ystävien sosiaalisessa ja kulttuurisessa ympäristössä. Opiskelijoille tulee luoda mahdollisuus keskustella päihteisiin liittyvistä ajatuksista ja asenteista myös lukiossa yhdessä opiskeluhuollon ja muun koulun henkilöstön kanssa.

Päihteitä koskevat valinnat ovat usein sidoksissa opiskelijan elämäntilanteeseen, yleisiin voimavaroihin ja taustatekijöihin, jotka voivat joko suojata tai altistaa nuorta. Tärkeitä sisäisiä voimavaroja ovat sosiaaliset taidot ja hyvä itsetunto. Terveystta ja myönteisten valintojen tekemistä suojaavat myös esimerkiksi myönteinen elämänsäsenne ja myönteinen käsitys itsestä sekä kyky ratkaista konfliktitilanteita.

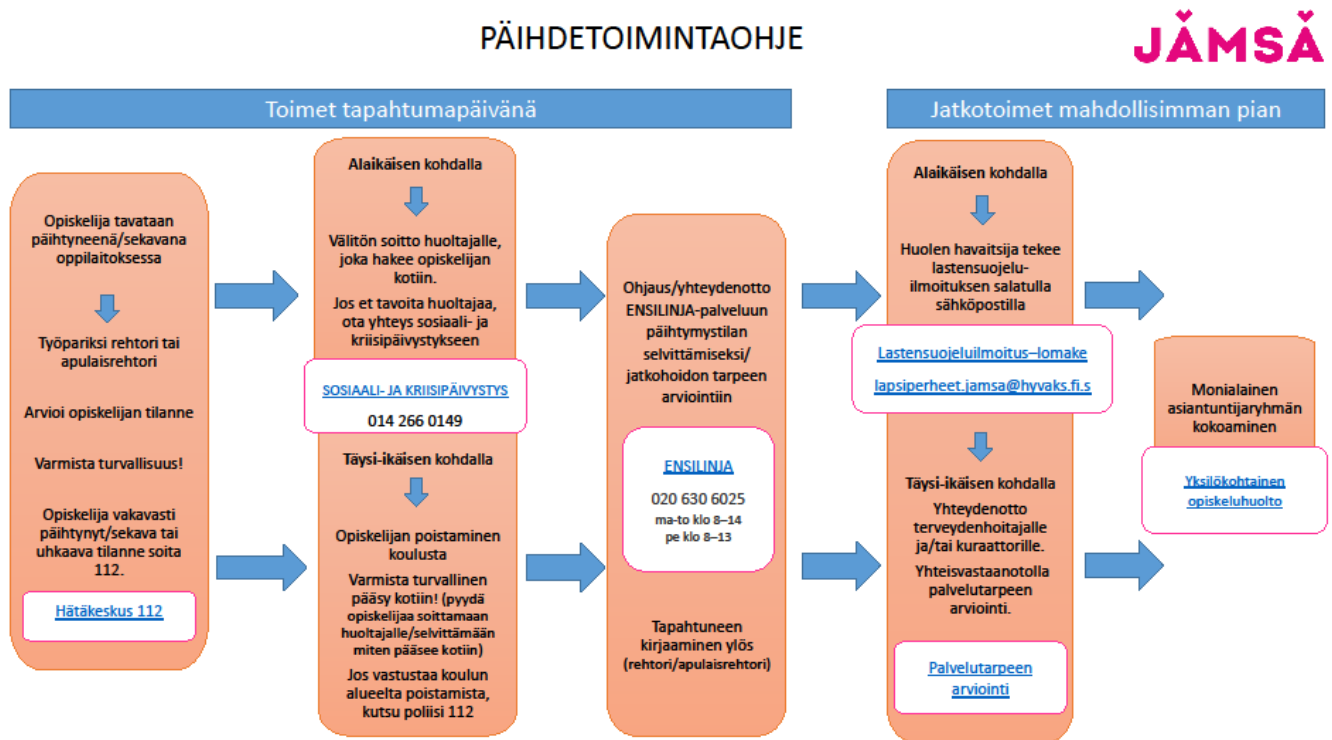
Opiskeluterveydenhuolto yhdessä muiden opiskeluhuollon toimijoiden kanssa ovat merkittävässä roolissa päihteettömyyden edistämässä. Ennaltaehkäisevä päihdekeskustelu ja päihteiden käyttöön puuttuminen on muun muassa olennainen osa opiskeluterveydenhuollossa toteutettavien

terveystarkastusten sisältöä. Lukion arjessa lukion henkilökunta ja opiskeluhoollon jäsenet ovat avainasemassa opiskelijan päihteiden käyttöön liittyvän avuntarpeen tunnistamisessa. Opiskelijalle tulee tarjota apua matalalla kynnyksellä ohjaamalla opiskelija opiskeluhoollon palveluiden ja asiantuntijoiden avun piiriin matalalla kynnyksellä.

Lastensuojelulain (417/2007) 25 pykälän mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojelullisen lain tarpeessa olevasta alaikäisestä opiskelijasta koskee jokaista sivistystoimen työntekijää.

Ilmoitusvelvollisuus voidaan toteuttaa myös yhdessä huoltajien tai opiskelijan itsensä kanssa tehtynä pyyntönä lastensuojelutarpeen arvioimiseksi. Täysi-ikäisen opiskelijan päihteiden käyttöön liittyvässä huolesta tulee varmistaa opiskelijan tuki ohjaamalla tämä opiskeluhoollollisen tuen piiriin.

Päihdetoimintaohjeessa kuvataan opiskelijan opiskelupäivän aikaisen päihteiden käytön puuttumisen malli. Kuvion hyperlinkit avautuvat kuvion pdf-tiedostossa, joka aukeaa klikkaamalla kuviota. Ks. kuvio 4.

Kuvio 4. Päihdetoimintaohje

3.6 Muut yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja hyvinvointia tukevat käytänteet

Toisen asteen nuoriso-ohjaaja osana opiskelijahuoltoa

Jämsän lukiossa toimii kolmatta vuotta Aluehallintoviraston rahoittama ”Nuorten rinnalla koulussa” -hanke, jossa hanketyöntekijänä toimii toisen asteen nuorisotyöntekijä. Työn painopisteenä on opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen sekä yhteisöllisen toiminnan vahvistaminen lukiolla. Käytännössä nuoriso-ohjaaja on mukana suunnittelemassa ja järjestämässä yhteistä toimintaa tutoreitten, opiskelijakunnan, muiden opiskelijoiden ja henkilökunnan kanssa. Yhteisöllistä toimintaa lukiolla ovat mm. uusien opiskelijoiden ryhmäyttämiset, erilaiset teemapäivät, lukion perinnejuhlien suunnittelu ja toteutus sekä välituntitoiminta. Lukiolla on järjestetty myös ohjattua hyvinvointia tukevaa pienryhmätoimintaa, jota on toteutettu nuoriso-ohjaajan toimesta sekä myös erityisopettajan ja nuoriso-ohjaajan yhteistyönä.

Kaikki yhteisöllinen toiminta ja yhdessä tekeminen tukee ja lisää hyvää ja turvallista ilmapiiriä koulun sisällä, joka tukee opiskelumotivaatiota ja yleistä hyvinvointia ja jaksamista. Yhteisöllinen toiminta ja pienryhmätoiminta tukee myös mahdollisen yksinäisyyden ja mahdollisen kiusaamiseksi joutumisen haasteita. Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden ja opettajien keskinäistä yhteisöllistä toimintaa Jämsän lukiossa.

Tutortoiminta

Jämsän lukio järjestää tutortoimintaa. Lukuvuosittain vaihtuvat tutorit valitaan keväällä ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoista. He ovat mukana uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisisä syksyllä lukuvuoden alkaessa. Tutoreitten tehtävä on toimia tukiopiskelijoina uusille opiskelijoille, ja tutustuttaa heidät lukion käytänteisiin. Lisäksi he suunnittelevat vuoden mittaan yhteisöllistä toimintaa yhdessä opiskelijakunnan ja lukion henkilöstön kanssa. Tutortoimintaa ohjaa lukion opinto-ohjaaja yhdessä nuoriso-ohjaajan kanssa.

Jämsän lukion on mukana Liikkuva opiskelu –toiminnassa, jonka tavoitteena on lisätä opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä eri keinoin. Opetuksessa käytetään toiminnallisia menetelmiä ja oppitunteja tauotetaan keinoilla, jotka tukevat liikkumista ja hyvinvointia. Lisäksi lukiossa on liikunta-/hyvinvointitutortoimintaa sekä valittavissa olevia hyvinvointia tukevia soveltavia opintojaksoja. Opiskelijoiden käytössä on kampuspolkupyöriä.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä mahdollisen seksuaalisen häirinnän tunnistaminen ja karsiminen kuuluvat keskeisesti Jämsän lukion arvoihin. Näiden arvojen

toteutumiseksi Jämsän lukioon on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, ks. liite 1, [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#).

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu ensisijaisesti lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta työelämässä sekä yhdenvertaisuuslakiin. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -suunnitelmat on yhdistetty yhdeksi suunnitelmaksi, sillä nämä kaksi lakia, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki, muodostavat sisällöllisen kokonaisuuden. Lakiperustaa täydentävät Opetushallituksen ohjeet toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitteluun oppilaitoksissa.

Äkillisten kriisi- ja uhkatilanteiden varalta Jämsän lukiossa on laadittu oma suunnitelmansa, jolla lisätään valmiutta ja varmuutta toimia suunnitelmallisesti ennakoimattomissa tilanteissa, ks. liite 2, [Kriisisuunnitelma](#).

4 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille tarkoitettuja opiskeluhoollon palveluja (opiskeluhoollon kuraattori- ja -psykologipalvelut, opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto). Opiskeluhooltopalvelut tulee järjestää siten, että ne ovat opiskelijalle helposti löydettävissä olevia matalan kynnyksen palveluja.

Lukion arjessa toimivat aikuiset, erityisesti opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Myös opiskelijan tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä on opettajan näkökulma keskeisen tärkeä.

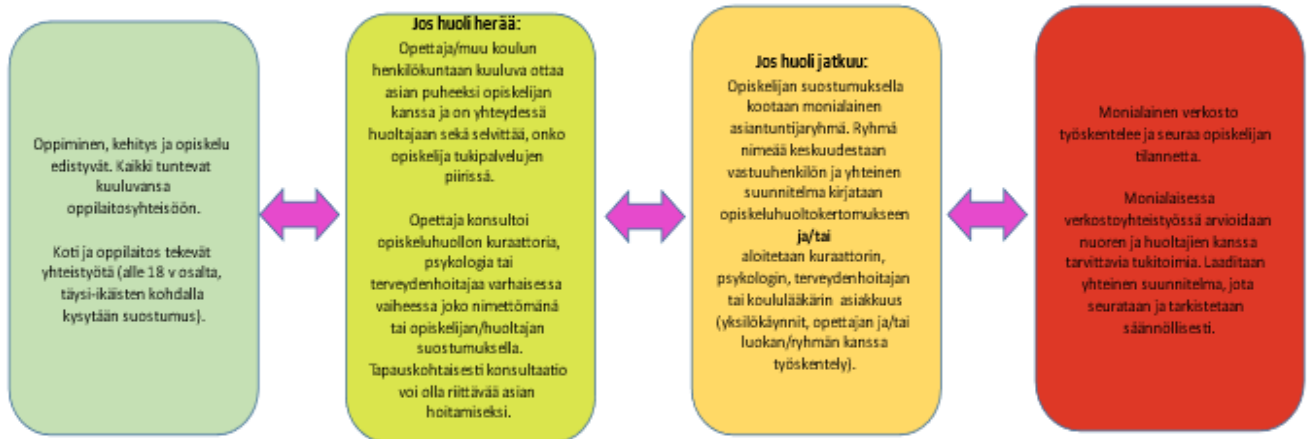
4.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluita tarjotaan heti huolen herätessä. Jokaisella Jämsän lukion tai opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluvalla on opiskeluhooltolakiin perustuva velvollisuus ohjata opiskelija tuen piiriin. Huolen havainneen tulee ottaa yhteyttä opiskeluhoollon työntekijöihin (kuraattori, psykologi tai asian laadun perusteella opiskeluterveydenhuolto) ja ilmoittaa opiskeluhoollon palvelujen tarpeessa olevasta opiskelijasta tämän terveyttä, kasvua ja kehitystä uhkaavan huolen herätessä. Yhteydenotto tehdään yhdessä opiskelijan ja/tai huoltajan kanssa. Samalla opiskeluhoollon työntekijälle annetaan tuen tarpeen arvioimiseen tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä opiskelijan kanssa, on hänelle annettava tieto yhteydenotosta. Palvelujen käyttö on opiskelijalle vapaaehtoista, mutta sitä on tarjottava. Tärkeintä on, että opiskelijalle tarjotaan apua.

Toisen asteen opiskeluhuollollinen polku

JÄMSÄ

Jos huoli on akuutti, tehdään yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus (alle 18 -vuotiaat) tai otetaan yhteyttä poliisiin. Myös konsultaatiomahdollisuus. Nuorisolain 11 §:n mukaan ilmoitusvelvollisuus etsivään nuorisotyöhön, jos nuori keskeyttää koulutuksen (lukio tai ammatillinen koulutus).

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle ja huoltajalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille, kun syytä epäillään, että alle 18-vuotiaaseen nuoreen on kohdistettu rikollaisia (20 luku) seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko (esim. seksuaalinen hyväksikäyttö tai raiskaus) tai henkeen tai terveyteen kohdistunut rikos (esim. pahoinpitely). Lisäksi on tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Opiskeluhoollon palveluiden asiantuntijoita voi aina konsultoida nimettömänä. Älä jää huolesi kanssa yksin!

Kuvio 5. Toisen asteen opiskeluhuollollinen polku

Huomio! Lastensuojelullisessa huolesta toimitaan lastensuojelulain mukaisesti. Lastensuojelulain 25 pykälän mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojelullisen lain tarpeessa olevasta alaikäisestä opiskelijasta koskee jokaista Jämsän henkilöstöön kuuluvaa työntekijää. Ilmoitusvelvollisuutta ei voi siirtää esimerkiksi esihenkilölle tai opiskeluhoollon henkilöstölle. Ilmoitusvelvollinen ei voi tehdä ilmoitusta myöskään anonymisti. Lastensuojeluilmoitus tehdään lähtökohteisesti yhteistyössä opiskelijan itsensä ja huoltajien kanssa. Opiskelijalle ja huoltajille tulee kertoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä.

Ohje lastensuojeluilmoituksen tekemiseen sekä lastensuojeluilmoituslomake löytyvät seuraavista linkeistä [Lastensuojeluilmoitus - ohje ilmoituksen tekemiseen](#), [Lastensuojeluilmoitus - ilmoitusosa](#). Lastensuojeluilmoitus lähetetään sähköisesti salatulla sähköpostilla osoitteeseen lapsiperheet.jamsa@hyvaks.fi.s.

Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollinen henkilö voi lastensuojeluilmoituksen sijasta täyttää ilmoitusvelvollisuutensa ottamalla yhteyttä hyvinvointialueen lastensuojeluun **yhdessä opiskelijan tai hänen huoltajansa kanssa**, ks. [Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi](#).

Huomio! Epäilyn herätessä alaikäisen opiskelijan joutumisesta seksuaalirikoksen tai muun väkivallan tai kaltoinkohtelun uhriksi tai jos opiskelija kertoo kokemastaan väkivallasta, on erittäin tärkeää, että asiassa toimitaan välittömästi. Lastensuojelusta ja poliisilta voi kysyä neuvoa ko. tilanteissa myös kertomatta alaikäisen henkilöllisyyttä. Lisätietoa ja ohjeistusta väkivalta- tai seksuaalisen hyväksikäytön epäilyssä toimimiseen löytyy linkeistä [Väkivaltaepäilyn herääminen](#) ja [Ilmoitusvelvollisuudet - Rikosuhripäivystys](#).

Toimintaohje lapsen kohdistuvien seksuaalirikos- ja kaltoinkohtelu epäilyjen kohtaamiseen, tutkimiseen ja hoitoon Keski-Suomessa auttaa etenemään tilanteessa, jossa oleellisen tärkeää on yhteistyö lastensuojelun ja poliisin kanssa. Ks. tiivistetty toimintaohje alla.

TIIVISTETTY TOIMINTAOHJE LAPSEEN KOHDISTUVIEN SEKSUAALIRIKOS- JA KALTOINKOHTELUEPÄILYJEN KOHTAAMISEEN, TUTKIMISEEN JA HOITOOIN KESKI-SUOMESSA

Kun tietoosi tulee tai herää epäily lapsen tai alaikäisen nuoren joutuneen seksuaalirikoksen tai muun väkivallan tai kaltoinkohtelun uhriksi:

Jos lapsi/nuori kertoo sinulle tapahtumista

- Ole rauhallinen ja kuuntele. Pysy neutraalina. Älä vaienna lasta/nuorta.
- Kirjaa tarkka tapahtumakuvaus siitä kuka asiasta kertoi ja kenelle, mitä hän kertoi, miten hän kertoi, missä hän kertoi ja milloin epäily on syntynyt.
- Kirjaa mahdollisimman tarkat kuvaukset siitä, ketkä ovat kysyneet lapselta/nuorelta asiasta, mitä häneltä on kysytty ja mitä hän on vastannut ja kertonut.

Ole välittömästi yhteydessä

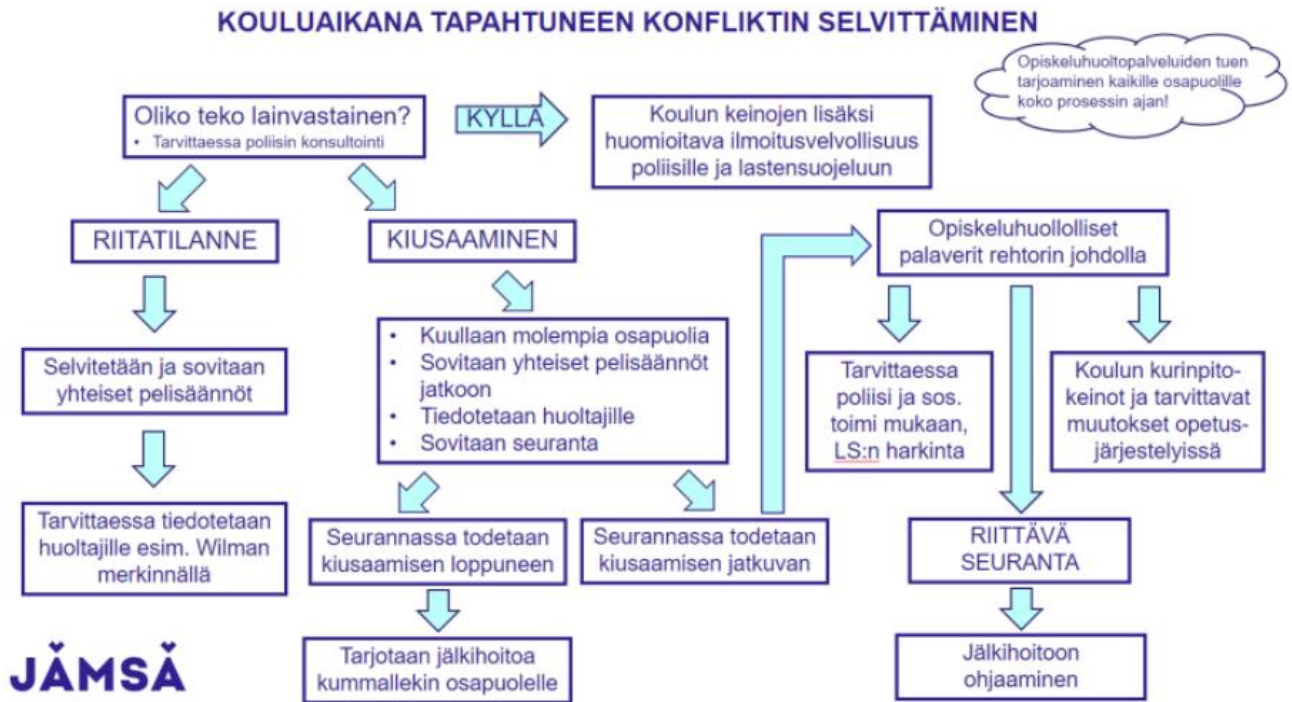
- lastensuojeluun (lastensuojeluilmoitus) TAI
- virka-ajan ulkopuolella akuutissa tilanteessa sosiaalipäivystykseen (lastensuojeluilmoitus)
- JA poliisiin (rikosilmoitus)

Ilmoituskynnys ei edellytä täyttä varmuutta tai edes todennäköisiä syitä epäillä rikoksen tapahtuneen, vaan pelkkä epäily asiasta riittää.

Jos olet epävarma siitä, miten tulee toimia lastensuojelua, sosiaalipäivystystä ja poliisia voi aina konsultoida. Vastuu ilmoittamisesta on sillä, joka asian havaitsee. Ilmoitusvelvollisuutta ei voi siirtää toiselle henkilölle. Jos epäily on perheen sisäinen tai on mahdollista, että tekijä on perheen lähipiiristä, älä informoi perhettä.

Jämsän lukiokoulutuksessa noudatetaan Jämsän suunnitelmaa opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä toimintamallia opiskelupäivän aikaisen konfliktin selvittämiseen, ks. kuvio 6.

Jämsän -toimintamalli

Kuvio 6. Opiskelupäivän aikana tapahtuneen konfliktin selvittäminen

4.2 Opiskeluhoollon psykologipalvelut

Psykologi on laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä säädetään yleisistä velvollisuuksista mm. ammattietiikkaan, potilasasiakirjoihin ja salassapitovelvollisuuteen liittyen. Psykologipalvelut ovat osa opiskeluhoollon kokonaisuutta.

Opiskeluhoollon psykologin tehtäviin kuuluu sekä yhteisöllistä että yksilöllistä opiskeluhoollotyötä kuin myös yhteistyötä opiskelijan perheen ja verkostojen kanssa. Psykologipalvelujen tarkoituksena on edistää koko lukioyhteisön hyvinvointia, yhteistyötä perheiden kanssa sekä tukea opiskelijan oppimista, hyvinvointia sekä psyykkisiä ja sosiaalisia valmiuksia. Psykologin työ on arviointia, ohjausta ja neuvontaa. Tavoitteena on myös lisätä opiskelijan, huoltajien ja opettajien ymmärrystä, tietoa ja kokonais käsitystä opiskelijan tilanteesta ja

auttaa suunnittelemaan tukitoimia. Psykologi arvioi ja tukee opiskelijaa myös oppimiseen liittyvissä kysymyksissä. Psykologi osallistuu tarvittaessa yksittäisen opiskelijan tueksi koottuun monialaisen asiantuntijaryhmään.

Opiskelijalla on oikeus päästä keskustelemaan asioistaan kiirettömässä asioissa seitsemän työpäivän kuluessa ja kiireellisissä asioissa saman tai seuraavan työpäivän aikana. Kiireellisyyden arvioi opiskeluhuollon psykologi terveydenhuollon asiantuntijana saamiensa tietojen perusteella.

Opiskeluhuollon psykologi tapaa Jämsän lukion opiskelijoita erikseen sovittuina vastaanottoaikoina. Psykologin vastaanotto on pääsääntöisesti osoitteessa Kelhänkatu 3, Jämsä. Opiskelija tai hänen huoltajansa voivat ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin esimerkiksi puhelimitse tai Wilma-viestillä. Ohjaus opiskeluhuollon palveluihin voi tapahtua myös opettajan tai muun yhteistyötahon kautta. Jämsän lukion ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. Psykologipalvelut ovat vapaaehtoisia ja suostumukseen perustuvia.

4.3 Opiskeluhuollon kuraattoripalvelut

Kuraattori on sosiaalialan asiantuntija oppilaitoksissa. Toimenkuvaan sisältyy ehkäisevää, yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitotyötä. Työn tavoitteena on tukea oppimista, hyvinvointia, kasvua ja kehitystä yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa. Palvelua voidaan tarjota yksittäiselle opiskelijalle ja tämän perheelle, opiskelijaryhmälle tai koko kouluyhteisölle. Yhteistyötä tehdään perheen ja palveluverkoston kanssa.

Opiskeluhuollon kuraattori voi auttaa mm. sosiaaliin suhteisiin, elämänhallinnan pulmiin, poissaoloihin ja taloudelliseen toimeentuloon liittyvissä asioissa. Yleisiä tulosityitä kuraattoripalvelun asiakkuuteen ovat käyttäytymiseen, sosiaaliin suhteisiin, taloudelliseen toimeentuloon, asumiseen, kriisitilanteisiin ja elämänmuutoksiin liittyvät huolenaiheet. Yhteydenotto voi tulla esim. opiskelijalta itseltään, huoltajalta, opettajalta, opinto-ohjaajalta, terveydenhoitajalta tai muulta yhteistyötaholta. Asiakastyö käynnistyy tilanteen kartoituksella ja tuen tarpeen arvioinnilla. Jatkotoimenpiteinä kuraattorit järjestävät ohjausta, neuvontaa, tukikeskusteluja, konsultaatiotukea sekä oppilaitoksen sisäisiä ja ulkoisia tukitoimia.

Kuraattorityötä koskee salassapitovelvollisuus. Asioista, jotka ovat tulleet esille luottamuksellisissa keskusteluissa, annetaan tietoa muille vain, mikäli se on välttämätöntä (lastensuojelu- tai rikoslaki) tai siitä on erikseen asiakkaan suostumus.

Yksilökohtaisen työn lisäksi kuraattorit osallistuvat myös ehkäisevän ja yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnitteluun ja toteutukseen (esim. teematunnit ja –päivät, ryhmäytykset, kyselyt, kartoitukset, opiskeluhoitoryhmätyö, kriisiryhmätoiminta ja sidosryhmäyhteistyö).

Kuraattorin palveluja koskevat aikarajat ovat yhtenevät psykologipalvelujen aikarajoitusten kanssa. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä keskusteluavun pyytämisestä ja kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä. Kuraattori koulun sosiaalialan asiantuntijana arvioi kiireellisyyden saamiensa tietojen perusteella.

4.4 Opiskelijaterveydenhuoltopalvelut

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on tarjota ennaltaehkäiseviä opiskelijan kasvu-, kehitystä ja terveyttä edistäviä peruspalveluja. Opiskeluterveydenhuolto toimii moniammatillisessa yhteistyössä muiden opiskeluhoitotoimijoiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa sekä kiinteänä osana opiskeluhoittoa.

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia

- edistämällä opiskeluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä opiskeluyhteisön hyvinvointia
- edistämällä ja seuraamalla opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä
- järjestämällä terveyden- ja sairaanhoitopalveluja opiskelijoille mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen sekä ennaltaehkäisevä suun terveydenhuolto
- tunnistamalla varhain opiskelijan erityisen tuen tai tutkimuksen tarve, tukemalla opiskelijaa sekä tarvittaessa ohjaamalla jatkotutkimuksiin ja -hoitoon

Terveystarkastukset

Valtioneuvoston asetuksen (VNA 380/2009, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090380>) mukaan opiskeluterveydenhuollossa terveydenhoitaja tapaa opiskelijan 1. lukuvuotena. Jämsän lukiossa terveydenhoitajan osuus voi olla myös lukion 2. luokalla. Lääkärintarkastus toteutetaan 1. tai 2. lukuvuotena. Keskusteluaiheita ovat mm. terveys-, opiskelu- ja elämäntilanne, voimavarat ja mahdolliset kuormittavat tekijät, opintojen sujuminen, seksuaaliterveys, mieliala ja päihteet.

Asevelvollisten terveystarkastukset toteutetaan lukiolaisen terveystarkastuksen yhteydessä, useimmiten lukion 2. luokan keväällä.

Muut palvelut

Opiskeluterveydenhuollossa opiskelijoille tarjotaan yleislääkäritasoisia sairaanhoitopalveluja mahdollisuuksien mukaan. Jos sairaanhoitovastaanottoa ei voida järjestää, opiskelija ohjataan SOTE-keskuksen vastaanotolle. Tapaturmat ja ensiapua vaativat tilanteet hoidetaan Jämsän pääterveysasemalla tai päivystyksessä tilanteen niin vaatiessa, ks. [Sosiaali- ja terveyspalvelut – Jämsän kaupunki](#).

Opiskelijoiden perussairauksien hoito ja seuranta toteutetaan ko. opiskelijan perussairauden hoidosta vastaavassa toimipisteessä.

Opiskeluterveydenhuollon tilat ja ajanvaraus

Opiskeluterveydenhuollon tilat sijaitsevat Paunun koulussa, Paununkatu 1, 2. krs. Jämsän lukiolla ei ole opiskeluterveydenhuollon tiloja. Terveystarkastaja kutsuu opiskelijat lakisääteisiin terveystarkastuksiin. Ajan terveystarkastukseen voi opiskelija varata myös itse puhelimitse tai Wilman välityksellä.

Muissa asioissa, kuten mieltä askarruttavissa asioissa, huolissa tai muissa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä, terveydenhoitajan vastaanotolle voi tulla joko ajanvarauksella tai ilman ajanvarausta hoitotunnilla. Hoitotunti on lukuvuosittain määriteltyinä päivinä klo 12–13 (terveydenhoitajan paikallaolopäivinä).

Terveystarkastaja on tavoitettavissa Paunun koululla kahdesti viikossa. Vastaanottoajoista tiedotetaan Wilma-tiedottein lukuvuoden alkaessa. Opiskeluterveydenhuollon lääkärin vastaanotto toimii aina ajanvarauksella. Lääkärin vastaanottopäivät ovat kahdesti kuukaudessa. Yhteydenotto opiskeluhuollon lääkäriin toimii terveydenhoitajan kautta.

Jämsän lukion opiskeluterveydenhuollon yhteystiedot löytyvät Jämsän lukion Pedanet-sivuilta sekä Jämsän kaupungin www-sivuilta, ks. linkit [Opiskeluterveydenhuolto](#) ja [Kouluterveyden- ja opiskeluterveydenhuolto](#).

4.5 Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja opiskelupäivään. Tilanteissa, joissa opiskelija noudattaa erityisruokavaliota tai hänellä on koulupäivän aikaista lääkitystä edellyttävä perussairaus tai muu terveydellinen syy, tulee varmistaa turvallisen opiskelupäivän toteutuminen.

Erityisruokavaliot

Lukiossa tarjottavan ruokailun tavoitteena on, että opiskelija syö täysipainoisen ja monipuolisen aterian hyvällä mielin ja turvallisesti. Kansallisen allergiaohjelman mukaisesti allergiaoireen ollessa lievää, ei allergiaa aiheuttavaa ruoka-ainetta tarvitse välttää. Jos ruokalistan mukainen perusruoka ei kuitenkaan sovi terveydelle, tarvitaan erityisruokavalio. Erityisruokavaliota voidaan noudattaa myös muissa tilanteissa, esimerkiksi vegaanista ruokavaliota noudatettaessa.

Opiskelija itse on vastuussa erityisruokavalionsa ilmoittamisesta jokaisen lukuvuoden alkaessa tai tarpeen mukaisesti, esimerkiksi erityisruokavalion muuttuessa. Erityisruokavaliot ilmoitetaan terveydenhoitajalle opiskeluterveydenhuoltoon *Ilmoitus erityisruokavaliosta* –lomakkeella. Lomakkeen saa ja se täytetään terveydenhoitajan vastaanotolla. Opiskeluterveydenhuoltoon ilmoitetaan vain selkeät terveydellisistä syistä johtuvat ruokavaliot, kuten keliakikön ja diabeetikon ruokavaliot. Myös erittäin vaikeita ja hengenvaarallisia oireita aiheuttavat ruoka-aineallergiat ilmoitetaan terveydenhoitajalle. Laktoosittomia ruokia ei erikseen ilmoiteta, sillä kaikki ruoka on laktoositonta.

Opiskelijoille on tarjolla päivittäin ns. perusruoka sekä kasvisvaihtoehto. Kasvisruoka sisältää maitotuotteita ja kananmunaa. Vegaaneille eli niille opiskelijoille, jotka eivät käytä mitään eläinperäistä ruoka-ainetta, tarjotaan vegaaninen ruoka. Tämä edellyttää ravitsemusterapeutilla käyntiä, jotta varmistetaan, että opiskelijalla on riittävät perustiedot ruokavaliosta, ja että tärkeiden ravintoaineiden ja vitamiinien saanti varmistuu (mm. proteiini, kalkki sekä D- ja B12 -vitamiini). Ravitsemusterapeutille varataan aika joko suoraan [Jämsän Terveys | Ravitsemusterapia](#) tai terveydenhoitajan kautta.

Erityisruokavaliota noudattavan tulee sitoutua ruokavalioon. Erityisruokavaliosta ilmoitettaessa opiskelija sitoutuu myös ilmoittamaan pidemmistä poissaoloista (esim. tiedossa olevat yli viiden (5) päivän matkat, oppilaitoksen vaihtuminen, opintojen keskeytyminen) ruokapalvelukeskukseen osoitteeseen ruokapalvelukeskus@jamsa.fi. Erityisruokavaliosta ilmoittaessa annetaan suostumus myös siihen, että ilmoitus jää osaksi lukion erityisruokavalioiden henkilörekisteriä, jota terveydenhoitaja ylläpitää ja säilyttää lukitussa kaapissa. Ko. rekisteristä kootaan nimi ja erityisruokavalio lukion erityisruokavaliotiedostoon, joka toimitetaan ruokapalvelukeskukseen. Mikäli tätä suostumusta ei anneta, ei opiskelija voi saada erityisruokavaliota.

Erityisruokavalio ohjeistus on laadittu yhteistyössä Jämsän Ateria-, Puhtaus- ja tekstiilipalvelujen, Jämsän kaupungin sivistystoimen ja Jämsän Terveys Oy:n kanssa.

Lääkitys koulupäivän aikana Jämsän lukiossa

Opiskelupäivän aikaisesta lääkityksestä Jämsän lukiossa vastaa opiskelija itse ikätasoisesti yhdessä huoltajansa kanssa. Opiskelijan ja huoltajan on huolehdittava siitä, että opiskelupäivän aikaista lääkitystä vaativasta merkityksellisestä sairaudesta on lukiolla tieto ja, että tarvittaessa siitä sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa (esim. nuoruustyypin diabetes, epilepsia, henkeä uhkaava allergia, jossa anafylaksiariski). Opiskelijan tai huoltajan tulee toimittaa Jämsän lukiolle tietoa tarvittaessa sairauden tai lääkityksen mahdollisista vaikutuksista opiskelupäiviin. Tärkeää on sopia tarvittaessa esim. erityistilanteisiin varautumisesta ja mahdollisista ensiapukäytänteistä-

Ks. myös [Lääkitys koulupäivän aikana - THL](#)

4.6 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäisen opiskelijan tueksi koottava monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti silloin, kun opiskelijan tilanne on huolta herättävä ja tilanteen varhaiseen selvittelyyn tarvitaan eri alojen asiantuntijoita sekä, kun tarvitaan monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon palvelujen henkilöstön välillä. Ryhmän tehtävänä on yhdessä opiskelijan ja huoltajan kanssa selvittää tuen tarve, etsiä tukimuotoja sekä järjestää tarvittava tuki. Asiantuntijaryhmä työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.

Mikäli huoltajat tai opiskelijat eivät halua ottaa vastaan opiskeluhuollosta tarjottua tukea tai anna suostumusta asian käsittelyyn asiantuntijaryhmässä, kunnioitetaan tätä päätöstä. Asiantuntijaryhmän tapaamisen sijaan voidaan tällöin esimerkiksi konsultoida muita opiskeluhuollon toimijoita. Konsultaatio kirjataan opiskeluhuollon toimijan käyttämään potilas-/asiakastietojärjestelmään. Jos yhteys oppilaaseen ja perheeseen on katkeamassa kokonaan, tai huoli alaikäisen tilanteesta muutoin sitä edellyttää, on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin lastensuojelun mukaan saamiseksi. Ks. ohje lastensuojeluilmoitukseen kappaleesta 4.1.

Ryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamista ei voi määritellä tietyn henkilön tai ammattiryhmän tehtäväksi, vaan ryhmän kokoaa se toimija, joka havaitsee opiskelijalla monialaisen opiskeluhuollon tarpeen. Monialainen asiantuntijaryhmä kutsutaan kokoon yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään osallistuvista opiskeluhuollon ja koulun henkilöstön työntekijöistä tai tarvittaessa muista

asiantuntijoista sovitaan aina opiskelijan ja tämän huoltajan kanssa. Ryhmän osallistujamäärä on suotavaa rajata ja ryhmä kokoontuu aina mahdollisimman pienellä kokoonpanolla. Koska asiantuntijaryhmä kootaan nimenomaisesti opiskelijaa tukemaan, on lähtökohtana se, että opiskelija ja huoltaja, tai muu laillinen edustaja, osallistuvat aina monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisiin.

Monialainen asiantuntijaryhmä valitsee joukostaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö huolehtii asianmukaisen suostumuksen laatimisesta, allekirjoituksista sekä tapaamisen dokumentoinnista (muistio) Wilman opiskeluhuoltokertomukseen.

Huoltajalta ja opiskelijalta pyydetään kirjallinen suostumus asiantuntijaryhmän kokoontumiselle aina tapaamisen alussa. Uusi suostumus tarvitaan seuraavilla tapaamiskerroilla, jos ryhmän kokoonpanossa tapahtuu henkilövaihdoksia. Suostumuslomakkeina monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisessa voidaan käyttää Wilmassa esitetyttä ja tulostettavaa lomaketta tai vaihtoehtoisesti Jämsän suostumuslomaketta monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen, ks.

[Suostumuslomake monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen.](#)

Käytettävään lupalomakkeeseen kirjataan oppilaan nimi, luokka, asian vireille panija, päiväys, kokoontumisen aihe ja ko. tapaamisessa asian käsittelyyn osallistuneet ja paikalla olevat osallistujat ja heidän asemansa. Lomakkeeseen kirjataan lisäksi, kenelle monialaisessa asiantuntijaryhmässä käsitellyistä asioista on lupa antaa tietoja. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisessa suositellaan käytettävän Hyvät palaverikäytännöt -ohjeistusta, ks. [Hyvät palaverikäytännöt - tarkistuslista.](#)

Huomio! Seurantapalaveri tulee sopia aina tapaamisen lopuksi, ellei kyseessä ole suunnitelmallisesti ko. opiskelijan tueksi järjestetyn monialaisen asiantuntijaryhmän loppuarviopalaveri.

Opiskeluhuoltokertomuksen muistion laatiminen sekä suostumuslomakkeen ja muistion säilyttäminen

Jokaisesta monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisesta kirjataan muistio Wilman muistiot -välilehdeltä löytyvään opiskeluhuoltokertomukseen. Monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa Wilman opiskeluhuoltosuunnitelman muistioon ryhmässä käsitellyt asiat, toteutetut ja sovitut toimenpiteet, opiskelijalle järjestetty tuki, ryhmässä tehdyt päätökset sekä päätösten toteuttamissuunnitelma ja -aikataulu sekä jatkosuunnitelma. Muistioon kirjataan lisäksi opiskelijan ja huoltajien henkilö- ja yhteystiedot, kirjauksen päivämäärä ja kirjaajan tiedot ja asema.

Opiskeluhuollon työntekijät kirjaavat monialaisessa asiantuntijaryhmässä käsitellyt asiat omaa työtään ohjaavan lainsäädännön ja ohjeistusten mukaisesti työssään käytössä olevaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas-/potilastietojärjestelmään. Allekirjoitetut suostumuslomakkeet säilytetään Jämsän lukion arkistossa Jämsän kaupungin arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon rekisteri - mitä tietoja ja kenelle opiskeluhuollon rekisteristä saa luovuttaa

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä (opiskeluhuoltorekisteri). Rekisteriin tallennetaan opiskeluhoitokertomukset sekä opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa antamat suostumukset. Rekisterin vastuutahona toimii Jämsän sivistyslautakunta. Opiskeluhoitoa koskeva rekisterinpito- ja -säilytysohje Jämsän lukiokoulutuksessa on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Opiskeluhuollon rekisterinpito- ja -säilytysohje Jämsän lukiokoulutuksessa

Opiskeluhuollon rekisterinpito-ohjeistus ja opiskeluhoitokertomusten säilytys	
Rekisterin pito	Jämsän sivistyslautakunta vastaa yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen rekisteristä. Rekisterin ylläpidosta vastaa opetuksen järjestäjä.
Yksilökohtainen opiskeluhoitokertomus	Monialaisen asiantuntijaryhmän kirjalliset suostumuslomakkeet kerätään yhteen kansioon, jota säilytetään kunkin oppilaitoksen arkistossa/kassakaapissa/lukollisessa kaapissa kansliassa. Opiskeluhoitokertomus kirjataan Wilmaan, oppilaan ”Muistiot”-välilehdelle. Arkistoidaan lain määrittämäksi ajaksi.
Tietojen luovutus yksilökohtaisesta opiskeluhoitokertomuksesta	Tiedot ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa luovuttaa sivullisille, ellei siihen ole asianomaisen henkilön tai hänen laillisen edustajansa kirjallista yksilöityä suostumusta tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lainsäädännöstä. Tietojen luovuttamisesta on tehtävä merkintä; mitä tietoja, kenelle ja minä päivämääränä tietoja on annettu.

Opiskelija ja/tai huoltaja määrittelevät tapauskohtaisesti käyttöoikeudet opiskeluhoiltorekisteriin tallennettaviin tietoihin. Vastuutaho päättää rekisteriin sisältyvien tietojen luovuttamisesta tilanteissa, joissa niitä pyytävällä on lakiin perustuva oikeus tiedon saantiin. Rekisteriin sisältyviä tietoja voidaan luovuttaa tietoon oikeutetulle teknisen käyttöyhteyden avulla, jos tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Opiskeluhoiltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa, ovat salassa pidettäviä. Henkilölle, joka ei osallistu kyseisen opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon, ei saa luovuttaa opiskeluhoiltorekisteriin sisältyviä tietoja tai muuten tietoon saatuja oppilasta koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole opiskelijan ja/tai hänen huoltajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.

4.7 Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen aikana

Jämsän lukiolla on olemassa järjestyssäännöt, jotka pohjaavat lukiolakiin. Kurinpitoon liittyvä ohjeistus löytyy järjestyssäännöistä. Järjestyssäännöt ovat myös kirjattuina lukiomme opinto-oppaaseen, ks. [Opinto-opas](#).

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä lukiolain 32 pykälässä tarkoitettuna opiskelijahuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.

Kirjallinen varoitus

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Määräaikainen erottaminen

Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, kuitenkin enintään yhdeksi vuodeksi. Edellä säädetty toimenpiteet ovat kurinpitotoimia. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana säädetään oppivelvollisuuslain 8 pykälässä.

5 Yhteistyön järjestäminen

Opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa keskeistä on opiskelijoiden, huoltajien, koulun ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön sekä yhteistyötahojen osallisuus. Osallisuuden toteutuminen edellyttääkin yhteisiä ja yhdessä sovittuja toimintatapoja sekä erityisesti opetuksen järjestäjän eli Jämsän lukiokoulutuksen sekä hyvinvointialueen ja Jämsän terveyden välistä yhteistyötä. Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä.

5.1 Osallisuus ja yhteistyö opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa ja hyvinvoinnin tukemisessa

Jokaiselle ikäluokalle pidetään lukuvuosittain vanhempainillat. Myös kahden tutkinnon opiskelijoille varataan halutessaan mahdollisuus omaan vanhempainiltaan.

Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajille ryhmänohjaajat tarjoavat mahdollisuutta ns. vanhempainvartiin. Tähän keskustelutuokioon on mahdollista ja jopa toivottavaa opiskelijan osallistuminen. Peruskoulun päättöluokan vanhemmille pidetään myös yhteinen ilta, jossa käydään keskeisiä lukio-opiskelun asioita läpi ja opettajat esittelevät aineryhmittäin oppiaineita. Huoltajien edustaja on mukana opiskeluhoitoryhmässä.

Opiskeluhoitoryhmän kokouksissa käsitellään yhteisölliseen opiskeluhoitoon liittyviä teemoja. Ryhmän kokoonpanoon kuuluu opetustoimen, opiskeluhoollon, huoltajien ja opiskelijoiden edustajia.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen osallistuvat kaikki oppilaitoksen henkilökunnan jäsenet. Lisäksi opiskelijat osallistuvat hyvinvointia lisäävän toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen (esim. opiskelijakunta, tutortoiminta, teemapäivät, ryhmätyöspäivät).

5.2 Opiskeluhoollosta tiedottaminen ja osaamisen varmistaminen

Lukion opiskeluhoitoryhmä rehtorin/ apulaisrehtorin johdolla huolehtii uuden lukuvuoden alkaessa henkilöstön perehdyttämisen yhteisölliseen opiskeluhoito työhön. Vesoissa ja opettajakokouksissa käsitellään tarvittavia asioita.

Asiat tiedotetaan lukion kotisivuilla, opetussuunnitelmassa ja Wilma-tiedotteissa.

5.3 Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa keskeistä on opiskelijoiden, huoltajien, lukion ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön sekä yhteistyötahojen

osallisuus ja eri toimijoiden välinen yhteistyö. Osallisuuden toteutuminen edellyttää yhteisiä ja yhdessä sovittuja toimintatapoja sekä erityisesti koulutuksen järjestäjän eli Jämsän lukiokoulutuksen sekä hyvinvointialueen ja Jämsän Terveys Oy/ Pihlajalinnan välistä yhteistyötä.

Mahdollisia muita tahoja ovat opiskelijoiden huoltajat, erikoissairaanhoido (nuorisopsykiatrian poliklinikka, mielenterveys- ja päihdepalvelut), nuorisotoimi, etsivä nuorisotyö, lapsiperheiden sosiaalityö, poliisi, aikuissosiaalityö, seurakunta ja perusterveydenhuolto. Näiden kanssa tehdään yhteistyötä ennaltaehkäisevästi ja tarpeen mukaan.

6 Opiskeluhooltosuunnitelman tarkastaminen ja julkisuus

Koulutuksen järjestäjäkohtainen Jämsän lukiokoulutuksen opiskeluhooltosuunnitelma korvaa aiemmin Jämsän lukiokoulutuksen opiskeluhooltosuunnitelman sekä opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman 1.8.2023 alkaen.

Lastensuojelulain 12 pykälän mukaisesti Jämsän opetuksen järjestäjäkohtaiset koulutusmuodoittain laaditut opiskeluhooltosuunnitelmat liitetään osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, joka on kunnan toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, ja osa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Jämsän lukiokoulutuksen opiskeluhooltosuunnitelma osana Jämsän hyvinvointisuunnitelmaa, tarkistetaan ja hyväksytään valtuustokausittain, vähintään neljän vuoden välein. Ks. [Jämsän kaupungin laaja hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus](#).

Jämsän lukiokoulutuksen opiskeluhooltosuunnitelma on julkinen asiakirja. Se julkaistaan Jämsän opiskeluhoollon Pedanet-sivustolla, josta se on vapaasti luettavissa. Opiskeluhooltosuunnitelma on luettavissa myös lukion omilta Pedanet-sivuilta.

7 Liitteet

Liite 1. [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#)

Liite 2. [Kriisisuunnitelma](#)

Liite 3 [Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä](#)